

บันทึก

เรื่อง หรือเกี่ยวกับการสอบสวนและการพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง

กระทรวงการคลัง มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๒๕๔๓๗ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า กรมสรรพากรได้หารือกรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหายหรือสูญหาย รวมทั้งกรณีเจ้าหน้าที่สรรพากรบางรายมิได้เร่งรัดภาษีอากรค้างให้เป็นไปตามระเบียบหรือกรณียื่นคำขอรับชำระหนี้ไม่ทันกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๕๔๓ ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ซึ่งเดิมต้องดำเนินการตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ แต่ปัจจุบันระเบียบ ฯ ดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ กระทรวงการคลังจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีกรมสรรพากรได้ปรับปรุงโครงสร้างใหม่ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร พ.ศ.๒๕๓๘ ให้สำนักงานสรรพากรเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครอยู่ภายในบังคับบัญชาของสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรภาค ซึ่งเป็นการบริหารราชการในส่วนกลางและสำนักงานสรรพากรกรุงเทพมหานครถูกยุบเลิกไป หากความเสียหายดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเดิมตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ ให้อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง ดังนั้น ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จะอยู่ในอำนาจของผู้ใดและจะต้องดำเนินการอย่างไร

๒. กรณีที่สำนักงานสรรพากรเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครต้องอยู่ในบังคับบัญชาของสรรพากรพื้นที่และสรรพากรภาค ซึ่งเป็นการบริหารราชการส่วนกลางและสำนักงานสรรพากรกรุงเทพมหานครได้ยุบไปโดยที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครยังมิได้พิจารณาและได้ส่งเรื่องให้กรมสรรพากรพิจารณา กรมสรรพากรสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาหาผู้รับผิดชอบในทางแพ่งหรือความรับผิดชอบที่เกิดในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครต่อไปได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพากรและกรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกรุงเทพมหานคร แล้วสรุปความได้ว่า ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๖ กำหนดให้สำนักงานสรรพากรกรุงเทพมหานครเป็นราชการส่วน

ภูมิภาค และตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ กำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบในทางแพ่ง ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๘ กำหนดให้สำนักงานสรรพากรเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครอยู่ในสังกัดสำนักงานภาษีสรรพากรพื้นที่ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลาง กรมสรรพากรจึงขอหารือในประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๘ แล้ว อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบในทางแพ่งจะเป็นของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรืออธิบดีกรมสรรพากร

๒. เรื่องความรับผิดชอบในทางแพ่งซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๘ มีผลใช้บังคับ และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไปแล้วแต่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ กรมสรรพากรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการคลังตามประเด็นข้อหารือดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

ในประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๕ ข (๑) (ก)^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๖ กำหนดให้สำนักงานสรรพากร กรุงเทพมหานคร เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบในทางแพ่งตามข้อ ๑^๒ แห่งระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรีโดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ กำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ต่อมาเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๘ กำหนดให้

^๑ มาตรา ๕ อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง มีดังนี้

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

(๑) สำนักงานสรรพากรจังหวัด

(ก) สำนักงานสรรพากรกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

๑. เมื่อเกิดการทุจริตหรือเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการสำหรับราชการบริหารส่วนกลาง ให้กรมเจ้าสังกัดแจ้งเรื่องที่เกิดขึ้นให้กระทรวงเจ้าสังกัด และกระทรวงการคลังทราบทันที ส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้จังหวัดแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบทันทีเช่นกัน และในขณะเดียวกัน ให้กระทรวงหรือกรมเจ้าสังกัด หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี รับผิดชอบการขึ้นดำเนินการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบในทางแพ่ง ... ฯลฯ ...

ฯลฯ

ฯลฯ

สำนักงานสรรพากรเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร อยู่ในสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่ซึ่งเป็น
ราชการบริหารส่วนกลาง ตามมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร
กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๘ และสำนักงานสรรพากรกรุงเทพมหานครได้ถูกยุบไป ฉะนั้น
อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดในทางแพ่ง จึงเป็นของ
อธิบดีกรมสรรพากรตามข้อ ๑^๔ แห่งระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออก
ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่
๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ แม้ต่อมาระเบียบดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยข้อ ๓ (๑)^๕ แห่งระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.
๒๕๓๙ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดยังคงเป็นอำนาจของ
อธิบดีกรมสรรพากร ตามข้อ ๘^๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ
เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

ในประเด็นที่สอง เรื่องความรับผิดชอบในทางแพ่งซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราช
กฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๓๘ มีผลใช้บังคับ และผู้ว่า
ราชการกรุงเทพมหานครยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือได้แต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบสวนไปแล้วแต่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ กรมสรรพากรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร นั้น
คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) มีความเห็นว่า ประเด็นตามข้อหาหรือ
ดังกล่าวอาจแยกพิจารณาได้เป็น ๒ กรณี ดังต่อไปนี้

๑. กรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อ
พิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบในทางแพ่ง และเมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.
๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ อธิบดีกรมสรรพากรในฐานะหัวหน้าหน่วยงานของรัฐย่อมมีอำนาจแต่งตั้ง

^๓ มาตรา ๕ ให้แบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. ๑

๑. ๑

(๑๒)-(๒๗) สำนักงานภาษีสรรพากรพื้นที่ ๑-๑๖

๑. ๑

๑. ๑

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๕ ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดย
หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

๑. ๑

๑. ๑

^๖ ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่ง
นั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
ดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณา
เสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

๑. ๑

๑. ๑

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘^๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. กรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งแล้ว แต่การสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ และเมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ อธิบดีกรมสรรพากรจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นใหม่ตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดทางแพ่งตามระเบียบเดิมได้ถูกยกเลิกไปด้วย

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๔๐

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๖)